
Høringssvar for den kystnære havvindmøllepark i Smålandsfarvandet

J. nr. NST-131-00172

Høringssvar fra borgere angående visualisering, støj & dyreliv

22.09.2015	Lars Moseholm og Ingolf Jensen
22.09.2015	Mark Kandborg
20.09.2015	Omø Beboer- & Grundejerforening

Til Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
e-post: nst@nst.dk

Indsigelse mod forslag til kommuneplantillæg for Smålandsfarvandet Havmøllepark med tilhørende VVM-redegørelse (j.nr. NST-131-00172)

Undertegnede ejere af sommerhuse på Omø skal herved gøre indsigelse mod det fremlagte planforslag for en havmøllepark i Smålandsfarvandet på ca. 200 MW.

Indsigelse vedrører primært to emner i VVM-redegørelsen - påvirkningen af befolkningen med lavfrekvent lyd, samt påvirkningen af den visuelle oplevelse af landskaberne omkring Smålandsfarvandet.

Lavfrekvent amplitude moduleret lyd

Omø er en unik dansk naturlokalitet uden lys og støjforurening. Det er et af de få lokaliteter i Danmark, hvor fjern trafikstøj ikke forekommer, og mange mennesker er søgt dertil af samme årsag.

En stor industriel vindmøllepark med de tættest placerede møller kun 4,2 km fra sydkøsten af Omø, bør derfor give anledning til en særlig opmærksomhed om en mulig lavfrekvent lydforurening (amplitude moduleret støj) af Omø som følge af møllernes drift. Vi konstaterer, at denne parameter er utilstrækkeligt gennemarbejdet i VVM-redegørelsen, og at dette skyldes, at Bekendtgørelse nr. 1284 af 15. december 2011 om støj fra vindmøller ikke er opdateret med baggrund i ny viden på området.

På stille aftener kan lyden fra fjerne bådmotorer i særlige meteorologiske situationer, tilsyneladende især efte frontpasage, klart høres fra skibe, der passerer så langt væk som Sydlangeland. I sommer var denne effekt meget tydelig fem gang på en måned (perioden 20. juni – 26. juli). Det var dette, som gjorde os opmærksom på effekten af en mulig og måske også ganske relativt hyppigt såkaldt cylindrisk lydudbredelse over havet.

Miljøstyrelsens støjbekendtgørelse nr. 1284 håndterer alene støjudbredelsen fra havvindmøller gennem en terrænkorrektion (en frekvensafhængig forøgelse af ΔL_{gLF} med en kystkorrektion for de første 200m over land) grundet den mere effektive lydreflektion fra en havoverflade end over land. På Omø ligger mange sommerhuse langs kysten 100 m fra vandet.

Beregningerne efter støjbekendtgørelsen tager ikke højde for lydudbredelsen over hav under særlige meteorologiske situationer. Nyere målinger fra Sverige (Kungl. Tekniska Högskolan) viser således, at lavfrekvent vindmøllestøj fra havvindmøller i praksis spredes sig med ret konstant amplitude op til mange kilometer væk, idet atmosfæriske ned-adgående refraktion også bidrager væsentligt til lydets spredning over lange afstande i en relativt smal "lydkorridor", hvor lyden kun dæmpes med 3 dB for hver fordobling af afstanden. Til sammenligning angiver Støjbekendtgørelsen en dæmpning på 6 dB for hver fordobling af afstanden, altså en dobbelt så stor dæmpning. Denne forøgede spredning af lyden kan også forekomme i områder ikke direkte nedenvinds for møllerne. Endvidere kan lyden fra møllerne interferere med hinanden og forstærkes. Det kan betyde et væsentligt øget støjniveau ved kysten i disse situationer, end det, som lydsprednings-modellen i Støjbekendtgørelsen tilsiger. Dette er fuldt i overensstemmelse med vores erfaringer med lyden fra fjerne skibsmotorer.

Meteorologiske parametre spiller åbenbart en større og dårlig forstået rolle for støjens spredning over hav end indregnet i VVM-redegørelsen. Disse sammenhænge er kun dårlig udredt eller modelleret, og der er efter vores viden ikke udført langtidsmålinger fra eksisterende danske vindmølleparker, som evt. kan

give grundlag for at vurdere udbredelsen af lavfrekvent støj fra de planlagte havvindmølleparker. Der er ikke tilstrækkelige langtidsmålinger, der kan understøtte modelberegningerne.

Endvidere viser de svenske måleprogrammer, at amplitude modulation af støjen er stærkt varierende afhængigt af de atmosfæriske stabilitetsforhold, typisk lokal temperatur inversion, og at den er svær at kvantificere. Modulationen fra flere møller kan endvidere forstærke hinanden.

Målinger viser også (dog over land, men også meteorologisk betinget) at variationen af amplitude modulationen er stærkt varierende ift. til den modelmæssige beregnede medianværdi i hele frekvensspekteret for ca. 60 – 1000 Hz, men specielt forekommende ved de lave frekvenser (ca. 100 Hz). Dette fænomen kan gøre vindmøllestøjen mere generende i perioder (og dæmpe den i andre). Effekten kan være > 10 dB ift. en beregnet medianværdi på 40 dB.

Disse effekter er ikke belyst i VVM, og usikkerheden bør derfor føre til:

- 1) at den udenlandske viden og erfaring hjemtages og vurderes. Dansk spredningsmeteorologisk ekspertise bør indgå i dette arbejde.
- 2) at møllerne aktuelt placeres på større afstand af kysten
- 3) at der iværksættes et meteorologisk betinget måle- og modelleringsprogram for lavfrekvent vindmøllestøj i Danmark

Der synes at være et aktuelt behov for udvikling eller kalibrering af en opdateret og relevant lydspredningsmodel for havvindmølleparker i Danmark under givne meteorologiske forhold. Dvs. at den danske lydsprednings-model opdateres med cylindrisk lydudbredelse og koples til en atmosfærisk grænselagsmodel. Dernæst at VVM opdateres med de nye beregninger.

En sådan model vil også kunne hjælpe til planlægning, hensigtsmæssig drift og styring samt kontrol af de store planlagte havvindmølleparker, herunder en optimal indretning og drift af den planlagte vindmøllepark syd for Omø. Rigtig tilrettelagt vil arbejdet kunne bruges i udviklingen af en ny og bedre standardiseret metode til VVM af havvindmøller i Danmark. Alle parametre og den nyeste viden bør naturligvis inddrages her, som det sker i alle andre større danske VVM-redegørelser.

Det er helt afgørende for beslutningsgrundlaget, at den beregnede udbredelse af lavfrekvent moduleret støj fra de planlagte havvindmølleparker er så korrekt som mulig.

Visuel påvirkning af kystlandskabet

Vi har primært fokuseret på den visuelle påvirkning af kystlandskabet og af Smålandsfarvandet set fra Omø's sydlige del, hvor vores sommerhuse er placeret, dvs. visualisering nr. 1.

I dag er udsigten fra Omø syd over Smålandsfarvandet og den sydlige del af Storebælt enestående uforstyrret af tekniske anlæg. De eksisterende landmøller på Lolland og havmøllerne ved Vindeby er synlige, men deres begrænsede dimensioner og afstanden dertil betyder, at de er uden betydning for oplevelsen af det store kystlandskab.

Det fremgår af de to visualiseringer fra Omø, at denne oplevelse af Smålandsfarvandet vil blive stærkt forstyrret. Det meste af horisonten mod syd og syd-øst vil blive dækket af havmølleparken. Forstyrrelsen er stort set lige voldsom, om der opstilles 10 MW-møller eller 3 MW-møller, fordi de dækker så stor del af horisonten, og ikke mindst fordi den foreslåede mindsteafstand på 4,2 km fra land tydeligvis er alt for lille ved havmølleparker af dette horisontale omfang og med møller af denne højde. Som det fremgår af natvisualiseringen, vil forstyrrelsen med lys også blive voldsom i mørke.

Det fremgår specielt af visualiseringerne fra Agersø, Vejrhø og Onsevig øre. 1, 12 og 15, at den negative påvirkning af kystlandskabet også vil være betydelig fra disse områder. De små øer og de berørte kyster har i dag store kvaliteter som ferie- og fritidsområder. Placering af så store havmøller i disse sårbare

kystlandskaber og så tæt på kysterne er ødelæggende for de smukke kystlandskaber og for øernes og kystområdernes attraktion som ferie- og fritidsområde.

Det er undertegnedes opfattelse, at visualiseringerne viser, at det er landskabeligt helt uacceptabelt at placere havmøller på 10 MW i dette område, idet de fuldstændig forrykker proportionerne i oplevelsen af Smålandsfarvandet. Opstilling af havmøller på 3 MW i et område begrænset til den halve horisontale udstrækning – altså i alt 100 MW - kan måske være acceptabel med et gennemarbejdet opstillingsmønster.

Skulle det senere blive aktuelt at realisere den planlagte havmøllepark Omø Syd, vil horisonten mod syd og syd-vest blive tilsvarende stærkt forstyrret. Det betyder, at den frie udsigt mod syd-vest over Storebælt fra sommerhusområdet på Omø vil blive voldsomt ændret. Det vil helt klart i særlig grad forringe sommerhusområdets attraktivitet. Desværre er der ikke i VVM-redegørelsen en visualisering af den kumulative virkning af de to havmølleparker set fra Omøs sommerhusområde, hvilket er en klar mangel. Det er derfor vores opfattelse, at denne havmøllepark allerede nu bør opgives helt.

Fugle og F96

Derudover har vi hæftet os ved påvirkningen af fugle, primært sortand og ederfugl, og herunder af fuglebeskyttelsesområdet F96 Skælskør Fjord og Glænø. Det fremgår af VVM-redegørelsen, at denne påvirkning er væsentlig, og at den skader fuglebeskyttelsesområdets integritet. Det fremgår af VVM-redegørelsen, at denne skade vil blive yderligere forstærket, hvis der som planlagt senere realiseres yderligere en havmøllepark ved Omø Syd. Det konkluderes i VVM-redegørelsen, at der derfor højst bør etableres vindmøller på i alt 100 MW i området syd for Omø.

Det er undertegnedes opfattelse, at det vil være uacceptabelt og i strid med Danmarks forpligtelser mht. international naturbeskyttelse at etablere en havmøllepark i Smålandsfarvandet / Omø Syd med en kapacitet på over 100 MW.

Indsigelse

Det er undertegnedes opfattelse, at påvirkningen med lavfrekvent lyd, af den visuelle oplevelse af landskabet og af fugle og fuglebeskyttelsesområdet er af et sådant omfang, at havmølleprojektet ikke kan realiseres i det foreslåede omfang, men kun med den halve kapacitet, og at den planlagt yderligere havmøllepark ved Omø Syd må opgives.

Med venlig hilsen

Lars Moseholm
Land Agre 50A, Omø, 4230 Skælskør/
Skovbakken 67, 3520 Farum
e-mail: lmoseholm@gmail.com
Mobil: 30 24 94 07

Ingolf Jensen
Nakke Agre 34, Omø, 4230 Skælskør
e-mail: ingolfj48@gmail.com
Mobil: 23 42 46 08

Cc: Grundejerforeningen Øregården, v/formand Aksel Lech Larsen (leck@smilemail.dk)
Omø Beboer- & Grundejerforening, v/formand Dorthe Winter (dw@danske-smaaoer.dk)

Lykke Hougaard Pedersen

Fra: Mark <markkandborg@privat.dk>
Sendt: 22. september 2015 14:06
Til: NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse
Emne: Indsigelse VVM Smålandsfarvandet j.nr. NST-131-00172
Vedhæftede filer: NST-131_00172 Høringssvar VVM Smålandsfarvandet_210915.DOCX;
ATT00001.HTM

Hermed indsendes indsigelse mod projektet ang. etablering af havmøllepark i Smålandsfarvandet samt konklusionen i tilhørende VVM redegørelse.

Reference; VVM for smålandsfarvandet Havmøllepark j.nr. NST-131-00172

Mvh

Mark Kandborg

Kastelsvej 30, 5 tv

2100 København Ø

Naturstyrelsen, Tværgående Planlægning
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Document Title	VVM for Smålandsfarvandet havmøllepark, j.nr. NST-131-00172	1 (4)	Page
Subject	Høringsvar VVM undersøgelse Smålandsfarvandet Havvindmøllepark	21/09/2015	Date

1. Introduktion

Tak for muligheden for at kommentere VVM redegørelsen for smålandsfarvandet.

Redegørelsen fremstår umiddelbart som gennemarbejdet. Det er dog gennemgående i mange af analyserne i baggrundsrapporterne at disse i høj grad er baseret på estimater samt beregninger på et ofte usikkert grundlag. Dette svækker indtrykket af den samlede redegørelse specielt hvad angår vurderingen af de kumulative effekter af vindmølle projektet.

Der er i redegørelsen anlagt et princip om at basere analyserne på et såkaldt "Worst Case" scenario med hensyn til størrelse og udbredelse af vindmølle parken. I gennemlæsning af baggrundsrapporterne virker dette princip dog mindre gennemført i forhold til konklusioner hvor elementer forbundet med usikkerhed ofte nedvurderes når den samlede påvirkning vurderes.

Endvidere virker baggrundsrapporterne primært som enkeltstående input i sammenfatningen og konklusionen, hvorfor et mere holistisk perspektiv savnes for at anslå den korrelerede og kumulative konsekvens af et så omfattende projekt. Det forekommer således at totaliteten af projektets påvirkning går tabt i en række af enkeltstående vurderinger, som hver især vurderes som værende mindre betydende.

I forbindelse med redegørelsen undrer det endvidere, at den tidligere udarbejdet VVM rapport "2000 VVM-redegørelse for havmøllepark ved Omø Stålgrunde. Teknisk rapport vedrørende fiskeri. Bio/consult as og Carl Bro as, 2000" ikke er inddraget som baggrundsmateriale og der savnes en analyse af hvorvidt konklusionerne i rapporterne er sammenfaldende.

Sidst bør det bemærkes at der i rapporten kun er sporadisk henvisning til det andet vindmølle projekt i smålandsfarvandet Omø South og at det er uklart hvorledes redegørelsens konklusioner skal ses i sammenhæng med dette projekt.

Kommentarerne i dette høringssvar inkluderer dele af de synspunkter der blev givet i forbindelse med borgermødet på Kobæk Strand, Sep 1, 2015 og inkluderer dermed nogle af fremkomne synspunkter fra deltagerne.

2. Generelle kommentarer

Generelt hilses en fornuftig omstilling til vedvarende energi velkommen, men med kystnære havvindmøller går man for vidt i sin iver efter at begrænse etableringsomkostningerne for projekter som i forvejen er stærkt statsstøttet med alvorlige konsekvenser for nogle enestående naturområder (I denne forbindelse tænkes også andre projekter i indre farvande). Den potentielle størrelse af møllerne, antallet samt den horisontale udbredelse vil fuldstændig dominere smålandsfarvandet og modsat traditionelle havvindmøller der står langt udenfor kysten vil man i smålandsfarvandet have landområder 360 grader rundt om vindmølle parken som alle vil få som minimum en betydelig visuel påvirkning. Omø og Vejrø vil være hårdest ramt med møller i en størrelse på potentielt op til 6 gang rundetårns højde og indenfor 5km i en mærkbar hørbar afstand.

Det konkluderes i VVM rapporten at "Fordelen ved at gennemføre projektet vil være, at der på sigt vil ske en reduktion i udledningen af CO₂, hvorved projektet vil bidrage til en opfyldelse af den energi-politiske målsætning og dermed bidrage til en bekæmpelse af de globale klima-forandringer". Denne konklusion er en meget generel betragtning om vindmøller hvorimod den virkelige grund at etablerings omkostningerne for vindmøller på lavt vand er lavere end for offshore vindmøller ikke nævnes. Den nævnte effekt kan opnås gennem større offshore vindmølle parker som ikke generer turisme, fritidssejlad, fiskeri, samt dyreliv i lokalområderne. Der var på orienteringsmødet ingen som kunne give svar på hvor stor den ekstra besparelse vil være, men det står klart at det eneste argument for kystnære havvindmøller er at gøre projekterne mere økonomiske attraktive. Der bør gøres fuldt transparent hvad den evt. besparelse er, så det kan sættes i perspektiv til de væsentlige indvirkninger som projektet vil have på smålandsfarvandet.

Givet at vindmølleprojektet har en planlagt levetid på 30 år vil projektet virke som en industrialisering af smålandsfarvandet og vil uden tvivl have langsigtede negative konsekvenser for turisme. Rapporten anerkender de store visuelle påvirkninger vindmøller vil have men nedtoner konsekvenserne for turismen. Øerne i smålandsfarvandet er netop karakteriseret ved at byde på uspolet natur, og stilhed. Det er blandt andet denne attraktion der får personer bosiddende i lang væk til at køre og sejle til øerne i stedet for at vælge et sommerhus på de brofaste øer. At placere en vindmøllepark af denne størrelse og den deraf anerkendte visuelle påvirkning vil utvivlsomt få indvirkning på hvorvidt turister/sommerhus gæster vil rejse/sejle til Omø (herunder undertegnede). Selv en mindre forrykning i turismen i sårbare Ø-samfund kan føre til lukning af handelsmuligheder og igangsætte en selvforstærkende negativ spiral. Således virker redegørelses konklusionen alt for positiv angående påvirkningen af turisme og Havvindmølle parken vil være kontraproduktivt til Slagelse kommunes initiativer til at fremme Ø-turismen.

Det konkluderes endvidere i rapporten at opstilling af kystnære havvindmøller vil have en positiv effekt på beskæftigelsen uden at der medregnes effekten fra PSO på virksomheder generelt. Tidligere reduktion i størrelsen af vindmølle parker har været begrundet med vækst hensyn og lavere afgifter for erhvervslivet for ikke at skade konkurrenceevnen. Så vurderingen af den samlede effekt på beskæftigelsen er sandsynligvis direkte forkert.

3. Specifikke kommentarer

Indvirkning på rekreative / socioøkonomiske forhold;

1. De visuelle konsekvenser for et unikt naturområde som øerne i smålandsfarvandet vil være massive. Potentielt 20 havvindmøller med en højde på op til 220 meter der hver især vil være op til 6 gange så høje som runde tårn eller op 66 Havvindmøller som er mere end dobbelt så høje som rundetårn vil fuldstændigt dominere området. Til sammenligning er det højeste punkt på Omø blot 24m og den højeste bygning i København (Herlev Hospital) på 120m.

Havvindmølle parken vil utvivlsomt blive den mest markante og synlige lokalitet omfattende hele Syd-Vestsjælland. Dette vil indbefatte stor påvirkning af den østlige del af smålandsfarvandet som er udpeget som uforstyrret landskab (inkluderende Vejrø). På trods af omfattende visualiseringsforsøg, giver billederne ringe mulighed for at vurdere størrelsen samt totaliteten af en sådan vindmøllepark. Dette svarer til, at et billede af storebæltsbroen heller ikke giver samme fornemmelse for størrelse, som man får når man står 4km væk og betragter den.

- Generelt valgte vi som bosiddende i København at købe sommerhus på Omø pga. den enestående og uspolerede natur hvor stilhed er en eftertragtet vare. Det er ikke uden grund at vi vælger at bruge 2 timers transport til Stignæs og derefter 45 minutter med en færge. Såfremt projektet realiseres vil vi allerede i Stignæs (eller langt før omkring Slagelse) bliver mødt af synet af vindmøller

der fuldstændigt vil dominere i størrelse. Konsekvensen for os vil blive at Omø vil miste en stor del af sin attraktion og specielt i vores tilfælde vil det føre til afhændelse af sommerhus. Således vil etableringen af en havvindmølle så tæt på Omø være en betragtelig negativ faktor for sommerhus ejere og anden turisme som kommer til området mhp. at nyde uspolet natur.

- Endvidere vil havvindmølle parken ødelægge nattemørket og lyse kraftigt op når man ser udover havet om aftenen/natten.
2. Det specificeres at de vindmøller, der opstilles vil være typegodkendt med detaljerede oplysninger om deres støj kildestyrke og at det derfor muligt på forhånd at kontrollere om de opfylder forudsætningerne om støj fra den samlede havmøllepark. Dog er støj fra 10 MW vindmøller estimeret, og der er anvendt en konservativ betragtning med et tillæg på 2 dB. 2dB virker som et lille tillæg og der savnes grundlag for at estimere hvor stor følsomheden af konklusionerne er mhp. tillæggets størrelse. Det vurderes igen på usikkert grundlag, at den manglende viden ikke har betydning for de vurderinger og konklusioner, der er indeholdt i rapporten.
    - Det bemærkes at der evt. kan gennemføres målinger til kontrol af støjen fra de opstillede møller. Der vil i så fald typisk være tale om en stikprøvekontrol af støj kildestyrken for udvalgte møller. Disse målinger udføres på havet og gennemføres, når møllerne er sat i normal drift. Her bør det givet usikkerhederne være et krav allerede fra projektets igangsættelse at der gennemføres målinger på de berørte sommerhus grunde og at antallet af møller reduceres/fjernes såfremt grænseværdierne overskrides.
      - i. Der er adskillige eksempler på naboer til vindmøller¹ har målt en støj fra vindmøller som ligger over den beregnede værdi.
  3. Der blev efterlyst på borgermødet hvorvidt den nyeste VVM rapport er konsistent med konklusionerne fra "2000 VVM-redegørelse for havmøllepark ved Omø Stålgrunde. Teknisk rapport vedrørende fiskeri. Bio/consult as og Carl Bro as, 2000. Der blev udtrykt bekymring fra fiskerne vedrørende Omø stålgrundes funktion som gydeplads for en stor del af fisk i storebælt.
    - i. Det er i rapporten specificeret at fiskerne skal kunne ydes økonomisk kompensation for tabt fangst uden det fremgår hvorledes denne skal ydes.
    - ii. Endvidere mangler en mere langsigtet perspektivering af de potentielle konsekvenser af ødelagte gydepladser for fisk i Storebælt samt konsekvensen for Marsvin og Sæler.
  4. Der kom endvidere kommentarer på borgermødet fra repræsentanter fra en lystsejlerforening angående Omø stålgrunde som værende en foretrukket rute for mange lystsejlere.
  5. Det blev ligeledes påpeget at analysen vedrørende Flagermus virkede mangelfuld herunder specielt konsekvensen af at de oplyste vindmøller vil tiltrække insekter. Det fremgår heraf naturstyrelsens forvaltningsplan for Flagermus at der i forbindelse med vindmøller efterhånden har været "rapporteret om sådanne dødsfald af et stort antal flagermusarter fra mange europæiske lande (se referencer i Ahlén et al.2007). Problemet er størst når møllerne er opført på lokaliteter hvor mange flagermus passerer enten på træk eller på strejf forår og eftersommer/efterår. I visse naturtyper og på de allerbedste flagermuslokaliteter kan det blive til store mængder af flagermus, der kommer. Flagermusbestande er yderst sårbare overfor øget dødelighed, fordi flagermus har en lang levetid og en langsom reproduktion. Der er derfor risiko for at dødeligheden kan antage dimensioner, der er så store, at der kan være risiko for at bevaringsstatus for områdets flagermusbestande kan ændres fra gunstig til ugunstig".

---

¹ Landsforeningen Naboer til kæmpevindmøller

- Set i lyset af denne konklusion virker kommentarerne i fodnoten til påvirkning på Flagermus som værende mindre/moderat pga, **** Der er begrænset viden om kollisionsrisiko for flagermus og derfor usikkerhed knyttet til vurderingerne i strid med de nævnte Europæiske analyser og en karakteristik som Moderat til væsentlig må være på sin plads.**

4. Konklusion

VVM redegørelsen for smålands-farvandet mangler at konsolidere budskabet fra de enkelte under rapporter og se på den samlede og korrelerede påvirkning. Med vindmøller af størrelser op til 6 gange så store som rundetårn, vil havvindmølle parken fuldstændigt dominere et unikt naturområde, hvor alt for mange faktorer hver især vil blive påvirket negativt. Usikkerheden angående påvirkningen af naturområder, dyreliv samt turisme er stor og **det opfordres på det kraftigste at man ændrer konklusionen af rapporten til at anbefale at der ikke skal opstilles havvindmøller på Omø stålgrunde.** Endvidere opfordres der til at der fra politisk side genovervejes, hvorvidt man vil spolere skønne rekreative naturområder for at gøre i forvejen kraftigt subsiderede projekter en anelse mere rentable. Disse 220m høje vindmøller kommer til at stå som monumenter de kommende 30 år og minde om en stor fejlbeslutning såfremt de opstilles. Havvindmøller hører til i store vindmøllerparker ude på havet.

Til Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
e-post: nst@nst.dk

Omø, den 20. september 2015

Høringssvar VVM-redegørelse for Havvindmøllepark Smålandsfarvandet

Omø Beboer- & Grundejerforening skal hermed komme med følgende indsigelser i forbindelse med den fremlagte VVM-redegørelsen for Havvindmøllepark Smålandsfarvandet:

Placering:

Placering af Havvindmøllepark Smålandsfarvandet griber afgørende ind i et af Omøs sidste og vigtigste erhverv, der drives *fra øen*, nemlig fiskeriet. Omøs fiskere henter nemlig en stor del af deres årsindtægt netop på Omø Stålgrunde i Smålandsfarvandet.

Da alting hænger sammen på Omø, får en negativ udvikling i fiskeriet konsekvenser for bl.a. skole, børnepassning, dagligvareforretning, færgen og huspriser.

Fiskeriet er et af Omøs oprindelige erhverv, og et af de få erhverv man faktisk kan ernære sig af. Eventuel etablering af en kystnær havvindmøllepark og efterfølgende mulighederne for restriktioner og indskrænkninger i fiskerettighederne for f.eks. fiskeri mellem møllerne og fiskeri over søkabler, skaber en urimelig usikkerhed om Omøs fortsatte eksistens som bæredygtigt samfund.

Visuel påvirkning:

I dag er udsigten fra Omø syd over Smålandsfarvandet og den sydlige del af Storebælt enestående uforstyrret af tekniske anlæg. De eksisterende landmøller på Lolland og havmøllerne ved Vindeby er synlige, men deres begrænsede dimensioner og afstanden dertil betyder, at de er uden betydning for oplevelsen af det store kystlandskab.

Det fremgår af de to visualiseringer fra Omø, at denne oplevelse af Smålandsfarvandet vil blive stærkt forstyrret. Det meste af horisonten mod syd og syd-øst vil blive dækket af havmølleparken. Forstyrrelsen er stort set lige voldsom, om der opstilles 10 MW-møller eller 3 MW-møller, fordi de dækker så stor del af horisonten, og ikke mindst fordi den foreslåede mindstefaststand på 4,2 km fra land tydeligvis er alt for lille ved havmølleparker af dette horisontale omfang og med møller af denne højde.

I juni 1997 blev der i forbindelse med, at Omø Stålgrunde endnu engang var aktuel som sted for placering af en storskala havvindmøllepark, udarbejdet en rapport af Elselskabernes og Energistyrelsens Arbejdsgruppe. I denne rapport 'Havmølle-handlingsplan for de danske farvande' står der: "Opstilling af vindmøller inden for en nærzone på op til 7 – 10 km. fra kysten bør derfor som hovedregel undgås". Dengang var der tale om 88 m høje møller. I dag er højden på vindmøller mindst det dobbelte, og møllerne vil derfor på godt 4 km's afstand være mastodonter, der fuldstændig dominerer billedet mod syd.

Desuden er vi bekymrede for de store møllevinger, der reflekterer solens lys, ligesom det fremgår af natvisualiseringen, at forstyrrelsen med lys også vil blive voldsom i mørke - et mørke, som netop på Omø ikke er forstyrret af andre lyspåvirkninger.

Lavfrekvent lyd.

Omø er en unik naturlokalitet uden lys og støjforurening. På stille dage og aftener kan lyden fra skibsmotorer høres så langt væk som fra Sydlangeland.

En stor industriel vindmøllepark med de tættest placerede møller kun godt 4 km. fra sydkysten af Omø, giver derfor anledning til stor bekymring om lavfrekvent støjforurening på Omø som følge af møllernes drift.

Den fremlagte rapport viser, at netop Omø er det eneste landområde, der ligger inden for 27-29 dB støjgrænserne (s. 127-130). Da man ydermere ikke har erfaringer med de nye kæmpevindmøller (10 MW, hvis støjpåvirkning kun er skønnet), bør der foretages flere undersøgelser, inden man frigiver området til bebyggelse af en havvindmøllepark med en så markant lydforurening til følge.

Turisme:

Sydskysten på Omø er bebygget med ca. 130 sommerhuse, ligesom der - som på en af de eneste småøer i Danmark - er udlagt 46 nye sommerhusgrunde. Som turist og sommerhusgæst søger man Omø pga. den unikke natur, det varierede dyre- og fugleliv samt roen og freden.

Sommerhusgæster er vigtige for Omø og er i høj grad med til - sammen med de andre turister, der gæster Omø - at holde liv i nogle af de servicefunktioner, der er basale for, at der også kan være et liv på Omø om vinteren, f.eks. færgefarten og dagligvarebutikken.

Med bygning af Havvindmøllepark Smålandsfarvandet vil den ro og fred være spoleret, og sommerhusområdet på Omøs sydspids vil have mistet sin attraktion som feriested til skade for Omøs mulighed for at overleve som helårssamfund.

Der er stor politisk bevågenhed om de danske småøer. Omø er et yderst bevaringsværdigt stykke kultur- og naturlandskab. Det er derfor vigtigt for os på Omø, at man ikke med en kommende havmøllepark Smålandsfarvandet ødelægger mulighederne for, at et oprindeligt erhverv fortsat kan udvikles og drives fra Omø, at man spolerer muligheden for turismen og dermed turisterhvervet og samtidig ødelægger mulighederne for at Omø fortsat kan bestå som et bæredygtigt samfund.

Der er ingen tvivl om, at placering af en storskala havvindmøllepark vil gribe voldsomt ind i Omøs liv og fra Beboerforeningens side må vi anbefale, at man finder en anden - mere egnet placering - til en sådan vindmøllepark.

Med venlig hilsen

Dorthe Winther
fmd. Omø Beboer- & Grundejerforening
Hov Agre 8, Omø
4230 Skælskør
tlf. 58 19 91 83
Mail: dw@danske-smaaøer.dk